

egd dat over
financieel
orden beslist
ak zoo lang
Gen. Synode
schen dan zoo
le zaak maar
j weet beter
de Keuchel
te en
Deputaten is
titelrijk reeds
in 12,000
inder dan de
de geef, kau
et niet. Het
waarde Red.,
5 ingekomen.
ier gegeven
genheid van
at het schrij-
leiding mag
kleine giften
eld komt er
Waarde broe-
beschroomd
ik, voor de
geen enkele
kelijk eenige
e van *derien*
waar! Maar
geld noodig
dat er geld
eten dat het
heerd wordt.
hebben over
rt. Soma is
n hetgeen er
ij zoo mogen.
a zorgen dat
uw blad de
k over deze
n het laatste
dergrote,
ERA,
Deputaten.
besloten, zie
laatsing van
te spreken
Synode voor
hoofd advies
(Java), over
ng met het
beslissen en
an die ver-
g zijn wij
hadden wij
roede niets
spoed aan-
e nog.
hool komen
r.
ag niet te
n nog pas
s zij be-
ngs in een
gedachte
eer in te
Kerk geen
rpen mag
pprobate,
deputaten
fisch werk
kerkelijke
gecensu-
iddel dan
erdrucken,
oorde, de
heid, het
rden. Zoo
ren terug-
hen als op
e schrijver
iddelburg
n bepaald
ediend en
ter zijde
kende, dat
rens der
en weer
e verhou-
classicale
en vormis
nede der
mpetent
topeloze
r eene
ak deed
de vrede
erstrood.
rechtste
en nooit
ering der
zelf wel
id er op
heid der
Zoolang
roberde
e censuur
ans, dat
k nog te
praktijk
eologen
oek een
kerkelijke
schijn.
chiedenis
tekerke-
waarin

de schrijvers op subtiel wijze allerlei ketterijen hebben geleerd.

En eindelijk zou zulk een taak vooral in onze dagen praktisch onuitvoerbaar zijn. Toezicht op boeken zou niet baten, wanneer dit toezicht ook niet werd uitgestrekt tot de periodieke literatuur, Kerkbode, stichtelijke bladen enz. En wie met de haastigheid van ons perswerk op de hoogte is, zal de gedachte zelfs, dat elk artikel eerst door een paar censores moeten worden nagezien, en dwaasheid achten.

Onze Kerken hebben daarom wijs gedaan met dit artikel van de kerkenorde buiten werking te stellen. Bij de aanstaande revisie van onze Kerkenorde zal het wel geheel worden afgedankt. Het heeft meer kwaad dan goed gedaan en is voor onzen tijd onbruikbaar.

Bovendien, hetzelfde doel kan op geheel andere wijze evengoed bereikt worden.

Wanneer iemand een boek uitgeeft, dat met de belijdenisschriften in strijd is, dan behoort over zulk een persoon kerkelijke censuur te worden geöfend.

En dan weet ieder, dat de Kerk met dezen dwaalleeraar ook zijn geschriften veroordeeld heeft en kan men voor schade zich wachten.

Ngoko of Krama.

Nog altijd wordt gestreden over de vraag, of de zendingdienaren in Indië zich bij hun prediking tot de inlanders bedienen zullen van het kwade, goed. Jezus, — en het stuit mij waarlijk tegen de borst, dat ik in dit gedrag zijn naam moet noemen, — Jezus heeft eens tot zijne discipelen, die metellen haat tegen de Samaritanen vervuld waren, gericht dit woord: Gij weet niet van hoedanigen geest zij zijt; en Paulus schreef aan de Corinthiërs: Al ware 't dat ik de talen der menschen en der engelen sprak; en al ware 't dat ik de gave der profetie had en wist al de verborgenheden, en al de wetenschap, en al ware 't dat ik een geloof had, zodat ik bergen verzetste, en de liefde niet had, zoo ware ik niets.

Wanneer ik nu voor dit drievoudig gericht den man oep, die 't odium theologicum aanbeval, dan meen ik, dat hij in dat gericht niet zou kunnen bestaan. Een van beiden, Jezus heeft de verdraagszaamheid gepredikt, of hij heeft dit niet gedaan. Deed hij 't niet, dan stond hij niet moet boven den Jood, die hartochtelijk uitriep: Zou ik niet haat, Heer, die U haten? Ik haat ze met een volkomen haat. Maar als hij 't wel gedaan heeft, dan zou ik zeggen, paste het den genen, die zich Christen noemt en haat noemen, niet, om zijn woord en zijn geest in het aangezicht te wederstaan, en voedsel te geven aan een haat, die te fellier is, juist omdat die in naam der godsdienst wordt aangestoot.

Nu laten wij deze averechtsche opvatting van het woord van den Minister maar rusten, evenals de zondelijke voorstelling, alsof onze Heiland en de apostel Paulus een verdraagszaamheid zouden gepredikt hebben zooals de modernen die willen. Van Jezus' wec over de Pharizeën en Paulus' strijd tegen de wetleeraren schijnt deze moderne doctrine nog nooit gelezen te hebben.

Maar wel wat zonderling steekt tegenover dit vredegeroep de juichkreet af, in hetzelfde nummer door de redactie aangeheven, omdat het aan de moderne kiesvereeniging te Wommels gelukt is, met meerderheid van een paar stemmen, alle orthodoxe kerkvoogden, notabelen en gemachtigden in het kiescollege er uit te wippen en door modernen te vervangen.

Met dat succes werden de vriendjes van harte geluk gewenscht en de hoop uitgesproken, dat zij „met goed vertrouwen op den ingelagen weg zullen voortgaan.“

Treffender commentaar op wat de modernen over verdraagszaamheid verstaan, kan wel niet gegeven worden.

O dat odium theologicum!

In het Woordenboek van Gericke-Roorda komen volgens globale schatting voor 20000 artikelen of grondwoorden, waarvan ruim 20000 voor het *ngoko* en 1515 die niet *ngoko* zijn. Het *ngoko* is dus niet, zooals prof. Koorda, en op diens gezegde ook Ds. A., het voorstel „de platte taal zonder plichtplegingen, die door „het gemeene volk en de kinderen onder elkander „en door den meerdere tot den mindere gespro- „ken wordt“; en evenmin is het *ngoko* „de „beliefsde taal, die gesproken wordt door den „mindere tot den meerdere, en ook gewoonlijk „door de aanzienlijken en allen die maat enigen „rang hebben, onder elkander, wanneer niet „verschillende graad van bloedverwantschap het „gebruik van eene andere taaloor voortd.“

Neen, het *ngoko*, de eigenlijke taal, waarvan de overige taalvormen slechts afwijkingen zijn, is de taal, waarin de Javaan denkt, onverschillig of hij hoog of laag geplaatst is. Het wordt steeds bezigt tegen gelijken, hoog of laag, tot wie men in een meer vertrouwelijke verhouding staat, en tegen jongeren en minderen, tensij bijzondere omstandigheden afwijkingen daarvan noodig maken. Het is dus de min of meer gemeenname taal, zonder plichtplegingen of complimenten, maar volstrekt niet de platte taal, zooals wel beweerd wordt.

Over het onderscheid tusschen de verschillende soorten van *krama* en de moeilijkheden bij het gebruiken daarvan willen we hier niet spreken. We citeren slechts het oordeel, eenmaal door Dr. Brandes over het *krama* in 't algemeen uitgesproken: „dat het *krama* toch wel beschouwd een zekelijk verschijnsel is, een uitwas van den eigenlijken staan van de Javaansche taal; menigvuldig in hooge mate wanstellig, dat het *krama* oppervlakkig op het Javaansche ligt, dat het in hooge mate gemaniëerd is, dat het voor een deel het gewoont is van een pedante schoolmeesterij, waaronder gaandeweg alle Javaan gebukt gaan, zoo zeer, dat zij thans, de groote man en de kleine man, dat *krama*, de beleefde taal, fraaier nog vinden dan — en haar de voorkeur geven boven hun in merg en been gesonde *ngokotaal*.“ Gelijk de heer Jansz zegt: het is een taal, die den spreker veronderstelt als in gebogen houding zittende op den grond voor de voeten van den aangesprokene, en het niet wagende tot hem op te zien, maar het oog verblijgd op zijn voeten gericht houdende en als 't ware die voeten aansprekende.

Het spreekt na dit alles wel vanzelf, dat het *krama* door den heer Jansz als kanseltaal beslist

verworpen wordt; het kan echter in hoofdzaak behouden blijven voor het gebied en voor de lofzangen, rechtstreeks tot God zelf gericht. Ook bij de vertaling des Bijbels moet voor het grootste gedeelte het *ngoko* gebruikt worden. Slechts in enkele bijzondere gevallen kan hierbij het *krama* dienst doen.

Gelijk het verslag mededeelt, waren alle arbeiders onder de Javanen, die het referaat aanhoorden, het met den inleider eens; behalve Ds. Bakker, die nog geen oordeel wilde uitspreken.

Natuurlijk kan alleen een deskundige, die het Javaansch geheel meester is, hierover een afdoend oordeel vellen.

Maar indien het juist is, wat de heer Jansz zegt, dat het *ngoko* de eigenlijke volkstaal is en het *krama* een gemaniëerde omwerking van die taal, dan kan de keuze tusschen die beide o. i. niet twijfelachtig zijn.

In elk geval is de zaak voor het welslagen onzer zending van zoo hoog belang, dat wij meenden de aandacht onzer kerken op dit referaat te moeten vestigen.

Verdraagszaamheid.

In de Hervorming wordt een klaagzang gezongen over de onverdraagszaamheid van den Minister, die het odium theologicum weer wil aanwakkeren in ons goede vaderland:

Een profet van Israël riep eenmaal het wec uit over degenen die het goede, kwaad noemen, en het kwade, goed. Jezus, — en het stuit mij waarlijk tegen de borst, dat ik in dit gedrag zijn naam moet noemen, — Jezus heeft eens tot zijne discipelen, die metellen haat tegen de Samaritanen vervuld waren, gericht dit woord: Gij weet niet van hoedanigen geest zij zijt; en Paulus schreef aan de Corinthiërs: Al ware 't dat ik de talen der menschen en der engelen sprak; en al ware 't dat ik de gave der profetie had en wist al de verborgenheden, en al de wetenschap, en al ware 't dat ik een geloof had, zodat ik bergen verzetste, en de liefde niet had, zoo ware ik niets.

Wanneer ik nu voor dit drievoudig gericht den man oep, die 't odium theologicum aanbeval, dan meen ik, dat hij in dat gericht niet zou kunnen bestaan. Een van beiden, Jezus heeft de verdraagszaamheid gepredikt, of hij heeft dit niet gedaan. Deed hij 't niet, dan stond hij niet moet boven den Jood, die hartochtelijk uitriep: Zou ik niet haat, Heer, die U haten? Ik haat ze met een volkomen haat. Maar als hij 't wel gedaan heeft, dan zou ik zeggen, paste het den genen, die zich Christen noemt en haat noemen, niet, om zijn woord en zijn geest in het aangezicht te wederstaan, en voedsel te geven aan een haat, die te fellier is, juist omdat die in naam der godsdienst wordt aangestoot.

Nu laten wij deze averechtsche opvatting van het woord van den Minister maar rusten, evenals de zondelijke voorstelling, alsof onze Heiland en de apostel Paulus een verdraagszaamheid zouden gepredikt hebben zooals de modernen die willen. Van Jezus' wec over de Pharizeën en Paulus' strijd tegen de wetleeraren schijnt deze moderne doctrine nog nooit gelezen te hebben.

Maar wel wat zonderling steekt tegenover dit vredegeroep de juichkreet af, in hetzelfde nummer door de redactie aangeheven, omdat het aan de moderne kiesvereeniging te Wommels gelukt is, met meerderheid van een paar stemmen, alle orthodoxe kerkvoogden, notabelen en gemachtigden in het kiescollege er uit te wippen en door modernen te vervangen.

Met dat succes werden de vriendjes van harte geluk gewenscht en de hoop uitgesproken, dat zij „met goed vertrouwen op den ingelagen weg zullen voortgaan.“

Treffender commentaar op wat de modernen over verdraagszaamheid verstaan, kan wel niet gegeven worden.

O dat odium theologicum!

Uit de Pers.

Naar aanleiding van het a.s. jubileum der Theologische School, schrijft Ds. Wielenga in de Geldersche Kerkbode:

Onze Theologische School nadert den dag van haar gouden jubileum met rase schreden. Het curriculum der school vroeg en verkreeg toestemming van de Synode te Arnhem, dien dag op een wijze, zooals die aan deze verzorgers der school goeddeed, te mogen vieren. Maar bovendien vormde zich een comité, bestaande uit oud-leerlingen (der eigen inrichting), om in het heele land giften te verzamelen en die saam te voegen tot een feestpave ter aanvulling van het studiefonds, dat voor leest werd opricht.

Men verzoekt ons, aan onze Arnhemse lezers mede te deelen, dat de inkomsten voor dit doel berust bij onzen correspondent Br. J. Bosman, Klarendalsingel 41.

Het zou zeker miskenning zijn van de vele zegeningen, die het Gode beviel heeft d'or de Theol. School over onze kerken uit te gieten, indien de vijfzigste veerdaag ongemerkt voorbijging; en voor al zij, die aan de School hun theologische vorming ontvingen, hebben reden dankbaar terug te zien op haar afgelegde, van God gesterde, levensbaan. Een Arabisch spreekwoord zegt: „Men weet geen steen in den put, waaruit men gedronken heeft.“ Maar wel legge wie kan een lauwerkrans der vereering bij der afschelding neder.

Het zijn anders wel droeve aspiranten, waaronder het feest staat gevierd te worden. Hier in Arnhem zijn wij zóó bevoorrecht, dat van twinstigen niets wordt bespurd, maar op vele plaatsen is het enkele noemen van den naam „Theologische School“ reeds genoeg om allerlei hartstochten wakker te roepen. En ware nu maar het reukeloos en rookeloos kerkelijk ooglooskruit uitgevonden, edoch, de dicke dampen die uit de strijdwapenen opstijgen, maken het dikwijls onmogelijk den vriend van den vijand te onderscheiden. Toch moet mij een woord van het hart, dat zich wel eenigzins tragisch gestemd gevoelt bij de gedachte aan hetgeen de school eens geweest is, en hetgeen de loop der dingen thans van haar gemaakt heeft. Wij hadden nog het voorrecht in onze studiejaren van haren vollen bloot de bevoorrecht getuige te zijn. Zij was toen een wereld in 't klein van hooggespannen en bezielend leven. Ik denk aan den vormenden omgang met de professoren, de feestelijke kranstonden, de wedstrijd der clubs, de antineernde corpsvergaderingen. Waar zijn zij? De nuwe der historie bezigt ze thans in bijna uitgestorven zalen. De feestverge zal dus in de aanstaande jubileum niet onvermijdelijk zijn, en niet weinigen der oud-leerlingen, die zich opmaken, om de plaats te zien waar zij de onverzettelijke

studenten jaren hebben doorgebracht, zullen dit pijnlijk gevoelen. De wensch, dien wij de school daarom bij haar jubileum aanbieden, is deze, dat het onzer kerkerlijken leidslieden gelukken moede spoedig de samenstelling tot stand te brengen, die op de Arnhemse Synode zoo jammerlijk is mislukt. Een samenroeping met onze Vrije Universiteit zou voor onze Theol. School zelve een weldaad en voor vele oud-leerlingen een oorzaak van groote blijdschap zijn. Wij achten het altijd nog een vraag, of de mannen, die de vereeniging in Arnhem tegenbielden, hoe goed zij het ook mogen bedoeld hebben, aan school en kerken een wezenlijk dienst hebben bewezen. De geschiedenis zal het straks duidelijker aanwijzen, dan nu onze meeningen, die nooit zuiver objectief kunnen zijn.

Allen mag rechtmatig worden verlangd, dat zoo lang de school nog op afzonderlijken wortel leeft, haar de levensdaden niet worde afgecinen en haar de zonneshijn onzer geboden en de vruchtbaar-makende tegen onzer sirofelijke gaven niet worden onthouden. Zoolang zij een plan der kerken is, verdient zij om haar schoone traditie achtling en om haar positie steun.

Als oud-leerlingen zullen wij daarom opkomen tegen allen die onze *alma mater* (weldadige moeder) kleineren of verguinen, maar ook, en niet minder tegen degenen, die de School verdedigen op een wijze, die haar bloot meer schaden dan bevorderen zal. Wij vreezen zeer, dat het veelgelezen orgaan van de vrienden der Theologische School, dat bij duizenden leden der kerk een overwegend invloed heeft veroverd, beïg is een richting aan te geven, die met de traditie der school in strijd is, en dus aan vele oud-discipelen het onmogelijk maakt mede te gaan.

In een ingezonden stuk in de *Wachter* wees Ds. Sluis er onlangs reer ter op, dat er thans in dit blad leerstellingen worden verkondigd, die geheel ingaan tegen de leer, die de school in haar beste jaren, bij monde van haar Professoren, waaronder ook mijn overgetelike Vader, die zoo in bijzondere mate het vertrouwen der kerken genoot, zowel in collegiaal als in vlugschriften, heeft verkondigd. Uit liefde voor de Theol. School tekende wij daar om, in uitzicht op het straks te vieren Jubileum, een ernstig protest aan, niet alleen tegen sommiger minachting en daarom alleen zichzelf ontzeggend optreden betreffende onze School, die een plaats der ere in de geschiedenis der Gereformeerde Kerken zal blijven innemen, maar ook tegen een wijze van verdediging der School, die haar invloed broekt, omdat zij aan haar traditie vreed is. Wij zouden niet bewijzen dit laatste kunnen staven en zijn, die verlangend, ook bereid dit te doen, maar wijzen thans alle op de artikelen in de *Wachter* over de Bondsregeelen, die een door en door onjuiste en onware doopbeschouwing geven.

Wat wij, jongere leerlingen der Theol. School, in overeenstemming met hetgeen wij aan die School leerden, met zooveel moeite en zorg, tegenover vastgeroeste, verkeerde, beschouwingen de Gemeente indroegen, wordt hier met één rux rijk bij som mijnen weer uitgerukt.

Zulk verdedigen der School is haar ondermijnen. Wel zal het de kerk niet schaden, zoo verschillende schakeering der ééne Gereformeerde leer in haar boezem blijft voortbestaan, en is het niet te zeggen, dat wij op alander toetien misgroei te waarschuwen (Dr. Noordzij gaf daar onlangs nog een voorbeeld van), maar wat thans in de *Wachter* nu en dan wordt opgedischt, weigeren wij te erkennen als de beginselen, die de Theol. School in de Kerken heeft ingebracht. Laat, wie zich tot verdedigen beroepen acht, het goede bestaansrecht der School bepleiten, en laten voorts wij allen deze inrichting, die in velelei opzicht zooveel kind als moeder der kerken is, in onze geboden denken. Moge spoedig, met handhaving van de belangen der Kerken, haar een universitaire plaats zijn toegeëld. Dan zal haar samenstelling met de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit niet zijn een slag in het aangezicht van de afschelding, maar intesgeleed een kroon op het schoone werk der vaderen, dat zoo onmiskenbaar het stempel der Goddelijke goetskeuring droeg.

Ds. Wielenga heeft met deze opmerking vol komen gelukkig.

En het doet ons goed, dat deze zoon van den overleden boogleersaar uitsprekt, wat in de harten van vele oud-leerlingen der Theologische School ongaat.

Hoe lief men zijn Alma Mater ook heeft, toch kan men betreuren, dat zij thans in de pers verdedigd wordt op een wijze, die haar een beginsel opdingt, dat vroeger nooit het hare is geweest.

Officieele Berichten.

De classis Haarlem heeft in hare vergadering van 22 Maart preparatoir geëxamineerd den candidaat in de theologie, H. Mulder van Haarlem, en hem met alle stemmen beroepbaar gesteld in de Gereformeerde kerken.

Op last der Classis, J. H. JONKER, Assessor, Wormerveer, 23 Maart 1904.

Arbeid te Ruinen. Door bemiddeling van Deputaten voor Inw. Zending is te Ruinen een lokaal met woning gebouwd. Nu zoeken zij iemand die 's Zondags aldaar een stichtelijk woord kan spreken en in de week catechetisch onderwijs geven, alsmede wat colportagewerk verricht. Zij, die tot dezen arbeid lust en geschiktheid bezitten, worden verzocht dit voor 1 April aan den secretaris te Diever te berichten.

Vereischten zijn: lid der Geref. kerk, een goed attest van zijn kerkeraad, gezond gestel en liefst niet ouder dan 40 jaren. Ook zal een onderwijzer met hoofdstek ten zeerste in aanmerking komen.

Namens Deputaten voorn., W. W. SMIT, Voorz., H. A. DIJKSTRA, Secret.

Buitenland.

Duitschland. Het vraagstuk van de toelating tot het Avondmaal.

In Duitschland lijden de kerken veel schade, doordat de toelating tot des Heeren Avondmaal verkeerd geregeld is. Men doopt in Duitschland niet alleen kinderen, maar men „konfirmerij“ (bevestiging) ze ook als kinderen. Door die „Konfirmerij“ worden ze als mondige leden der gemeente aangenomen, die dus de zalving van den Heiligen Geest ontvangen hebben en alle dingen weten en niet noodig hebben 'dat iemand hen leert. Maar volkomen terecht zegt de *Reform. Kirchen.* in haar nummer van 12 Maart, dat dit allerminst van de konfirmanden der Deutsche kerken te verwachten is, die „bij het eindigen van den schooltijd volgens eene ordening van den staat „konfirmerij“ worden en zich ook moeten laten „konfirmerij.“ Als zulk leden der kerk burgerlijk moudig worden, bezitten zij het recht om bij kerkelijke verkiezingen hunne stem uit te brengen. Dit is gevaarlijk. Maar vooral dient men te erkennen, dat over het algemeen kinderen van 11 of 12 jaar, die de lagere school gaan verlaten, niet in staat zijn het lichaam en bloed des Heeren te onderscheiden.

Geen wonder, dat men in Duitschland, ook

in Gereformeerde kringen, waar ook zoo vroeg tot het Avondmaal des Heeren wordt toege laten, zelfs in de kerk die door wijlen Dr. Kohlbrugge te Elberfeld werd gediend, is gaan vorderen, of men geen anderen weg behoort te slaan, en dat dit vraagstuk ook op de laatste vergadering van den Gereformeerden bond ter sprake kwam, en op vele kerkelijke samenkomsten behandeld wordt. Dr. Brandes wendde zich, om een bijdrage te leveren tot oplossing van het vraagstuk, tot een predikant van de Presbyteriaansche kerk in Schotland, die hem het volgende omtrent de door vele zijner ambtgenooten gevolgde praktijk mededeelde:

Men viert in Schotland viermaal 's jaars Avondmaal. Een maand ongeveer daarvoor, maakt de predikant bekend, dat hij op een bepaalden avond voor hen te spreken is, die voor het eerst aan des Heeren Avondmaal wenschen aan te zitten. Gewoonlijk melden zich dan eenige jongelieden, van 17 tot 22 jaar oud, aan. Ik geef hun dan gemeenschappelijk onderwijs en spreek met hen over de voornaamste stukken der Christelijke leer. Nadat ik driemaal in de week met hen alzoo vergaderd ben geweest, spreek ik met ieder nog eens afzonderlijk, om hun gelegenheid te geven bezwaren, die zij gevoelen, kenbaar te maken. De onderlingen van de wijken, waarin de jongelieden wonen, doen onderzoek naar hen, waarna de kerkeraad een dag voor het Avondmaal saamkomt, om te beslissen over al dan niet toelating. De predikant en de onderling wien het aangaat, geven dan verslag van elk jongemensch afzonderlijk, daarover wordt dan beraadslaagd en ten slotte een besluit genomen. Op die manier voorkomt men, dat iemand, die een openbaar onzedelijk of lichtzinig leven leidt, tot de tafel des Heeren wordt toegelaten; waarbij echter niet verzwegen mag dat het in een grote stad als Glasgow niet gemakkelijk is, omtrent het persoonlijk karakter van iemand nauwkeurige inlichtingen te ontvangen. Het is te begrijpen, dat een kerkeraad in een grote stad nu en dan in lijd met eens een verkeerd besluit neemt. Deze methode moge te streng schijnen, maar zij is het gevolg van de overtuiging, dat men alleen de rechten van een lid der kerk mag toekennen aan denker, die op een vast standpunt wat het geloof aangaat, staan. Wij drijven dit niet tot de uiterste consequentien door. Het komt dikwijls voor, dat een man zich eerst als lid der kerk laat aannemen, wanneer hij gehuwd is en zijn eerste kind laat doopen. Wij doopen alleen kinderen van leden der kerk. Maar hoe zouden wij den doop weigeren aan een kind, wiens vader nog niet in het geloof van een christenmenschen volkomen bevestigd werd? Het komt ook wel voor, dat iemand met een rechtschapen karakter, maar van geringe godsdienstige kennis, toegang tot het Avondmaal verkrijgt. In zulk een geval gebeurt het wel, dat iemand geen behoorlijke bewijzen van kennis geeft, en ik meld dit als een gebrek. Toch komt dit niet dikwijls voor.

Uwe Duitse manier van doen, gelijk u bekend is, komt overeen met die van de Episcopale kerk. Daardoor ben ik in de gelegenheid vergelijkingen te maken. Mijn indruk is, dat bij ons de deelneming aan het Avondmaal meer met positief Christelijk geloof en met meer zedelijke ernst gepaard gaat en minder het karakter van een bloote formaliteit heeft, terwijl bij ons degenen die aan het begin van den mannelijken leeftijd staan, meer gelegenheid gegeven wordt, ernstig te onderzoeken in welke persoonlijke verhouding zij tot het Christelijk geloof staan.

Ten slotte wordt nog medegedeeld dat het recht tot deelnemen aan het Avondmaal kan ontnomen worden, 1. wanneer iemand opboudt de kerk te bezoeken en 2. wanneer men openlijk onzedelijk wandelt. Elk jaar herzielt de kerkeraad de lijst der toegelatenen, en de namen te schrappen van hen, die niet geregeld ter kerk komen. Men is echter niet streng bij het toelaten van leden van andere kerken tot het Avondmaal.

De mededeelingen van Dr. Mathews, algemeen secretaris der Presbyteriaansche alliantie, komen daarmede in het algemeen overeen. Echter zegt hij: „wanneer een jongen of meisje, den leeftijd van 12, 15 of ook 17 jaar bereikt heeft, noodigt de predikant hen, die zijn godsdienstonderwijs bijwonden, uit, tot de gemeenschap der kerk toe te treden en wel door het belijden van hun persoonlijk geloof in Christus. Voor het 12de jaar wordt niemand toegelaten, en men meent, dat na het 17de of 18de jaar de verleiding en de last van den arbeid van het doen van belijdenis zouden ophouden. De predikanten van den onden stempel nemen de persoonlijke belijdenis zeer ernstig op, de jongere predikanten, die het minder streng nemen, verkeeren in het gevaar, dat door hun doen de belijdenis meer eene belofte voor de toekomst wordt, dan een belijdenis van door Christus gegrepen en tot Hem bekeerd te zijn.

Voorts voegt Dr. Mathews, die vroeger predikant der Presbyteriaansche kerk in Noord-Amerika was, er bij, dat men in de Amerikaanse kerken de jongelieden dikwijls op vroeger leeftijd dan in Engeland toelataat. „Ik was verbaasd, schrijft Dr. Mathews, dat ik kinderen van zeven jaar op de lijst van de toegelatenen tot het Heilig Avondmaal vond. Ik schafte dit af, maar niet zonder met mijn kerkeraad daarover in conflict te komen, die dit een „kinder-communie“ noemde.“

Wij deelen al deze dingen zonder critiek mede, wij daaruit blijkt welke toestanden er in Duitschland, Engeland en Amerika heerschen!

Gemengd nieuws.

Dover krijgt hulp. De heer H. WATERWICK, die tot hertoe te New York arbeide om Joden tot de belijdenis van den Messias te brengen, heeft zijn missie onder het patronaat van Dowie's Christian Catholic Church in Zion" gesteld. Warszawa is nu Dowie's vertegenwoordiger te New-York. Hem werd toegestaan gedaan dat hij een jaar lang door de fondsen van Dowie's stichting zal onderhouden worden.

Een Presbyteriaansche Universiteit in het Zuiden van N-Amerika. Eene speciale conferentie, waarin de Synoden van South Carolina, Georgia, Florida, Tennessee, Alabama, Mississippi en Louisiana waren vertegenwoordigd, heeft besloten tot de oprichting van een Presbyteriaansche Universiteit te Atlanta. Er werd besloten eene zamenstelling aan te bevelen van de Columbia (S. C.) Theol. Sem. en de Southwestern Presb. University van Clarksville, Tennessee, tot een groote inrichting van onderwijs te Atlanta. De aanbeveling van deze conferentie zal ter goedkeuring worden opgesteld naar bovengenoemde Synoden, en het is waarschijnlijk, dat deze het plan zullen verwezenlijken. De burgers aan Atlanta hebben \$ 350,000 voor de oprichting deser Universiteit toegeëld.

Echt Methodistisch en tegelijk stuitend. De Heer James Hart, was bij zijn overlijden op 76-jarigen leeftijd 55 jaren leeraar geweest van de Baptistische gemeente te Folsomville, Ind, in N. Ame-

rika. Zijn verzoek was, dat tijdens den begrafenisdienst in de kerk zijn lijk recht overeind zou worden gezet op den kansel, en aldus werd Zondag 31. uitgevoerd, in tegenwoordigheid van een groote menigte die saamgekomen was om aan den doode de laatste eer te bewijzen. De planrige oogen van denouden prediker stonden strak, maar bewogen sich niet meer.

Geen wonder, er wordt getuigd, dat dit de vreedste begrafenis geweest is, ooit in die buurt gehouden. En waar wel? Terwijl leeraars begraafd met leven en welsprekendheid de plechtigheid (?) leidden, was er geen oog in de kerk, dat niet gevestigd was op den doode daar achter de spulpijt.

Dr. Billup, lijkbezoeger van Tennyson Ind., die met de begrafenis was belast, voerde de laatste begeren van den krijten prediker stipt uit. De kist met het lijk er in werd achter de lessenaar gezet, vlak voor den grooten Bijbel, die aan den leeraar zoovele jaren stof had geleverd voor zijne prediking. De dienst duurde langer dan een uur en gedurende al dien tijd was het lijk duidelijk zichtbaar voor allen die in de kerk waren."

De bericht ontleenden wij aan de *Wachter* van 24 Maart.

De Zending en de oorlog. De oorlog van Rusland met Japan wordt in deze dagen niet alleen door staatslieden en mannen die in den handel betrokken zijn, gevolgd, maar niet minder door hen, die een hart hebben voor de uitbreiding van het Koninkrijk Gods. Voor soover wij weten, zijn de Zendingen in Japan, Korea en Mantsjoerie veilig. Doch het is te denken, dat zij in hun arbeid door het krijgsrumoer zullen gehinderd worden. Het is te denken dat wanneer Japan het onderspit delft en deze overwinning aldaar verstaan wordt als de triomf van een Christelijk over een Heidensch land, de kerken van Noord-Amerika en de Presbyteriaansche kerk van Australië. Al deze Zendingenorganisaties hebben zich tot een Council vereenigd. Tot dien Council staan nu 92 Zendingen, vrouwen daaronder begrepen, in verband, en onder hen arbeiden nog 164 mannen, die ingeboren des lands zijn. Op 369 plaatsen worden geregeld Godsdiensvoeringen gehouden, 339 kerken voorzien in haar eigen onderhoud. Het aantal toegelatenen tot het Avondmaal bedraagt 5,799, waarvan 1,164 verleden jaar werden gewonnen, terwijl er een zes duizend menschen gevonden worden, die onderwijs ontvangen in de Christelijke leer.

Men vindt in Duitschland sommigen, die zoo bang geworden zijn voor besmetting, dat zij gaarne zouden zien, dat voor iedereen Avondmaalsmaak een afzonderlijke kerk werd berid.

Het „Pfarrkonvent“ van de Synode Herlin III heeft daarvoor gesproken, en eenstemmig werd het betreedt dat het doen van eene enkele gemeente zooveel stof deed opwarvelen. Het konvent nam de volgende stellingen aan:

1. De gewoonte van de Pruisische landskerk om een gemeenschappelijke kerk voor de geheele Avondmaal-vriende gemeente te gebruiken, is gegrond in de berichten van de Evangelisten Mattheus en Lukas zooveel als in die van den apostel Paulus. Op grond der Bijbelsche berichten is er geen aanleiding voor verandering.

2. Hetgeen er in den laatsten tijd geschreven is, kan op gevoelige menschen een pijnlijken indruk gemaakt hebben. Zij geven aanleiding, op maatregelen bedacht te zijn, waardoor wegneming van de stichting kan vermeden worden.

3. Onder de pogingen om zulke stringen te vermijden, komen in de eerste plaats twee maatregelen in aanmerking, 1. het plaatsen van meer dan een kerk op het aldaar, of afwisselend te gebruiken; 2. het invoeren van een afzonderlijke kerk voor elken avondmaalsganger.

4. Daar de invoering van een kerk voor elken Avondmaalsganger moeilijk kan plaats hebben dan met verandering van de liturgie voor de Avondmaalsviering die in Berlin bijna algemeen in gebruik is, schijnt het voor de hand te liggen een of meer reservekerken in te voeren.

5. De onstimmige manier, waarop men in deze dagen een verandering in het roondeelen van de kerk deijft, kan in elk geval niet bevoorliefd zijn aan den eerbied voor het Heilig Avondmaal en vermaant alle oprechte vrienden der kerk, tegenover het drijven met kalm overleg te werk te gaan.

6. Wij bevelen daarom den leden der gemeente aan zich door de agitatie tot invoering der afzonderlijke kerk niet te laten overtuisten, maar te vertrouwen op het doorzicht van de kerkelijke besturen, die deze zaak grondig onderzoeken is in den rechten weg leiden zullen."

Er zal voor de leden der gemeente wel niets anders opzitten, dan te wachten wat de kerkbesturen in deze zullen beslissen.

WINCKEL

Voor Kinderen.

OOST EN WEST.

XIV.

NA DEN SLAG.

„Ik ben blij dat we dien straatrovers zoo hun loon hebben gegeven,“ zei Karel in het Hollandsch, met Fransche woorden vermengd. „Zeg liever dat zij 't alleen gedaan hebt,“ was 't antwoord; „ik heb er weinig toe kunnen doen. Maar kom mee.“

„Zouden we niet even ergens binnen kunnen gaan?“ vroeg de jonkman. „Uw hoofd bloedt. We moeten een chirurgijn halen.“

„Heel goed,“ zei de ander, nu ook Fransch sprekend, „maar niet hier. 't Is een rare buurt en ging ik hier ergens binnen, dan was ik mis-schelen nog in geen uur thuis. Ik woon hier vlak bij.“

Zoo haast het ging, stapte nu het tweetal de Reguliersgracht op. Weldra bevonden zij zich op de Keizersgracht. Voor een vier grote huizen, waren paleizen, die de aanzienlijken onder onze vaders bewoonden, hielden zij stil. Karel schelde. Weldra opende een huisknecht de deur.

„Steven,“ sprak de oude heer, met Karel binnengaan, „ga dadelijk om den meester (de oude naam voor een wondheeler) „ik ben gevallen en heb me bezeerd.“

Weinige ogenblikken later stonden Karel en zijn metgezel in een groot en fraai gemeubeld binnenvetrek, dat getuigde van den welstand der bewoners. Er was echter geen tijd om rond te zien, want al aanstonds kwamen twee dames binnen, een oudere en een jongere, die hevig ontstelden, toen zij daar den man des huizes met een bebloed gezicht en gehavende kleren voor zich zagen. Doch hij stelde hen gerust door te vertellen, dat hij gevallen was en zijn wond niet veel beduidde. Niettemin raakte heel het huis in beweging. Karel vond even geleghenheid den beiden vrouwen te verhalen, hoe hij hier kwam, en hielp hun denouden heer, die nu bleek begon te worden, en blijktbaar meer ontzand was, dan hij weten wilde, op een rust-